

DOLHAI LAJOS

A szentgyónás, az irgalmasság szentsége

1) A bűnbocsánat szentségének, a **gyónásnak sokféle elnevezése van.** Mindegyik tanulságos és sokatmondó számunkra.

Leggyakrabban a *bűnbocsánat* szentségének nevezzük, a szentség céljának kihangsúlyozására, hiszen e szentségben az Egyház által elnyerjük bűneink bocsánatát.

A *bűnbánat* szentségének is mondjuk, mert a szentségi jel legfontosabb eleme az őszinte bűnbánat. A régebbi kis katekizmusok a bűnbocsánat elnevezést részesítik előnyben, de mindkét elnevezés használata jogos. Ha bűnbocsánat szentségéről beszélünk, akkor az irgalmas Isten szerepét emeljük ki, ha pedig a bűnbánat kifejezést használjuk, akkor az ember részéről szükséges legfontosabb magatartást hangsúlyozzuk.

A Katolikus Egyház legújabb Katekizmusa (1992) a gyógyulás szentségei között „*a bűnbánat és a bűnbocsánat szentsége*” címen tárgyalja ezt a szentséget, összekapcsolva a két leggyakoribb elnevezést.

A bűnbocsánat szertartásának új szertartáskönyve (OP 1973) gyakran használja a ***kiengesztelődés szentsége*** elnevezést is, hiszen e szentség által kiengesztelődünk Istennel és embertársainkkal. És ez, az Isten ajándéka, ezt az irgalmas Istennek köszönhetjük.

Gondoljunk csak arra, hogy az emberek közötti barátsággal is így van. Ha a barátom vagy barátnőm bizalmára és barátságára méltatlanná válok, még ha később megbánom is tettemet, én nem állíthatom vissza a megszűnt barátságot. Csak a megsértett barát kezdeményezéséből, az ő újra felajánlott szeretete és bizalma révén állhat helyre az előbbi kapcsolat. Hasonlóképpen a bűnös ember is csak akkor remélhette az Istennel megszakított közösség helyreállítását, ha az irgalmas Isten maga sietett az ember segítségére.

Ezért hangsúlyozza **Szt. Pál apostol**: „A régi megszűnt, valami új valósult meg. De ezt Isten viszi végbe, akit Krisztus kiengesztelt irántunk, és aki minket

a kiengesztelődés szolgálatával megbízott. Isten ugyanis Krisztusban kiengesztelődött a világgal, nem tartja számon vétkeinket, sőt ránk bízta a kiengesztelődés tanítását (2Kor 5,18). Az apostol megfogalmazása Isten kezdeményező szerepét akarja kiemelni: a megváltás, a bűnök bocsánata Istennek köszönhető. Ugyanezt hangsúlyozza Szent János apostol, egyházmegyénk védőszentje. „Nem mi szerettük az Istent, hanem ő előbb szeretett minket”. A kiengesztelődés az embert teremtő és üdvözíteni akaró Isten ajándéka, és teljesen az ő kezdeményezése.

És most Húsvét nyolcadában arról se feledkezzünk meg, hogy a bűnbocsánat szentsége az **irgalmas Jézus húsvéti ajándéka számunkra**. Az első húsvét estéjén mondta a feltámadott Jézus tanítványainak: „Vegyétek a Szentlelket! Akinek megbocsátjátok bűneit, bocsánatot nyert, akinek pedig megtartjátok, az bűnben marad” (Jn 20,22).

2) A gyónásban a feloldozás szavai is ezekre a nagyon fontos hitigazságokra emlékeztetnek bennünket:

„Isten, a mi irgalmas Atyánk, aki szent Fiának kereszthalála és feltámadása által kiengesztelte önmagával a világot, és kiárasztotta a Szentlelket a bűnök bocsánatára, az Egyház szolgálata által bocsásson meg neked, és adj meg a békét. És én feloldozlak téged bűneidtől, az Atya, a Fiú és a Szentlélek nevében.

Ahogyan az imádság tanítja, az irgalmas Atya az, aki az Egyház által megbocsátja bűneinket. Minden megbocsátás forrása az Atya feltétel nélküli irgalma. A szentgyónás mindenekelőtt „az irgalmas Atya szentsége” (vö. *J.Servais, A szentgyónás, az irgalmas Atya szentsége, in Communio, 8(2000/3) 3-21*).

Ő Jézus Krisztusban kiengesztelődött a világgal, és az Egyházra bízta a kiengesztelődés szolgálatát, és az anyaszentegyház a Szentlélek által, a Lélek erejében bocsátja meg bűneinket. A feloldozás pillanatában a bűnös számára jelenvalóvá válik az a bűnbocsánat, amelyet Jézus egyszer s mindenkorra a

keresztben való szenvedésével, halálával és föltámadásával mindenki számára megszerzett.

3) A mai napon, az irgalmasság konferenciáján arra szeretnénk rámutatni, hogy **a bűnbocsánat szentségét, az isteni irgalmasság szentségének is nevezhetjük.** Ha azt állítjuk, hogy az Oltáriszentség a szeretet szentsége, akkor nyugodtan mondhatjuk, hogy a szentgyónás pedig irgalmasság szentsége. A szentgyónás a megváltó Jézus akaratából jele és eszköze Isten irgalmas szeretetének. Minden szentgyónásban **személyesen, egyénileg is megtapasztalhatjuk Isten irgalmát, bűnbocsátó jóságát,** mégpedig minden kétséget kizáró módon. A gyóntatószék az a hely, ahol Isten irgalma és szeretete e szentség által bizonyossággá válik az ember számára. **Boldog II. János Pál** pápa megfogalmazása szerint a szentgyónás „az irgalmas az Atya törvényszéke” az „irgalom törvényszékének helye”, aki Fiában kiengesztelődött minden teremtménnyel az égen és a földön *(vö. Kiengesztelődés és bűnbánat, apostoli buzdítás, 1984, 31. pont).*

Annak idején, a nagy reformátor **Luther Márton,** az evangélikus egyház alapítója is ezt hangsúlyozta a gyónással kapcsolatban. Jelenleg az evangélikusok és a reformátusok csak két szentséget fogadnak el, a keresztséget és az Úrvacsorát, de Luther kezdetben még a gyónást is szentségnek tartotta, és élete végéig ragaszkodott a gyónáshoz. Érdekes és tanulságos számunkra is, hogy hogyan érvelt a fülgyónás mellett.

Ha hirdetem a megtérés és a bűnbocsánat evangéliumát az Egyház közösségében, van, aki ezt hívő lélekkel meghallja, van, aki nem. De ha a személyes gyónásban teszem ezt, akkor az biztos, hogy hatékonyabb: ha a gyóntató lelkész **személyesen nekem mondja, hogy az Isten irgalmas, és „bűneid bocsánatot nyertek, menj, és többé ne vétkezzél”,** akkor nyilvánvalóvá, hogy az Isten szava hozzám szól, az Isten irgalma rám vonatkozik. Az Isten irgalma az én életemben is megnyilvánul, hiszen Isten

megbocsátja bűneimet, és bűnbocsátó jóságával megújítja az életemet. Az ige személyes jellege látható módon megnyilvánul a bűnbánat szentségében.

A magángyónás nagyra értékelésében Luther egyenesen odáig megy, hogy kijelenti: „a fülgyónás, a gyötrődő lélek egyedüli orvossága”

4) Talán megfigyeltük már, hogy a gyóntató pap a gyónás elején egy kis, rövid imádságot szokott elmondani a gyónóért, ami így hangzik:

“Isten, akinek világossága felragyogott a szívünkben, adja meg neked, hogy igazán belásd bűneidet és felismerd az ő irgalmas szeretetét”.

Adja Isten, hogy belássuk: hogy ha különböző mértékben, de mi is mindnyájan bűnösök vagyunk.

Adja Isten, hogy megértsük: a hívő és hitetlen ember között nem az a különbség, hogy az egyik vétkezik a másik pedig nem.

Könnyen megértjük ezt, ha átgondoljuk, hogy mi volt a különbség Péter apostol és Júdás bűne között. Nyilvánvaló, hogy nemcsak az, hogy Péter apostol tagadása nem volt annyira tudatos, mint Júdás árulása; azután nemcsak az volt a különbség, hogy Péter tagadásának nem lett olyan súlyos következménye, mint Júdás árulásának, hanem a különbség ott van, hogy Péter apostol megbánta bűnét, **Júdás pedig képtelen volt a bűnbánatra, mert nem hitt Isten irgalmas szeretetében.**

Adja meg a jó Isten mindnyájunknak azt a kegyelmet, hogy hinni tudjunk abban az irgalmas szeretetben, amiről annyi sokat beszélt a Megváltó Jézus, amikor hasonlataival és példázataival azt mondta, hogy az Isten annyira irgalmas, hogy felkelti a napját a jókra és a gonoszokra, olyan atya, aki nem engedi, hogy kitépjék a búza közül a konkolyt, hanem időt ad az embernek a bűnbánatra és a megtérésre, annyira atyai módon szeret bennünket, hogy visszafogadja a szeretetébe a tékozló fiúkat is.

Jussanak eszünkbe **az új Szentatya, Ferenc pápa** szavai, aki a megválasztása utáni első Úrangyala imádság alkalmával így fogalmazott: „Az

Úristen nem fárad bele abba, hogy megbocsásson nekünk. A probléma az, hogy nem kérjük eléggé sokszor a bocsánatát!”

Mert talán nem hiszünk eléggé abban, hogy a mennyei Atya irgalmas szeretete és bűnbocsátó jósága képes megújítani az életünket, és az Istennel való kapcsolatunkat.

5) Kedves Testvérek! **Mindkettő fontos**, az is, hogy elismerjük bűnösségünket, és az is, hogy hinni tudjunk Isten irgalmas szeretetében.

Pascal, a nagy matematikus és filozófus, aki egyébként vallásos, istenfélő ember volt a Gondolatok c. művében az 527. sorszámú gondolatban azt mondja:

„Isten ismerete bűneinek és nyomorúságának ismerete nélkül, kevélységet szülhet. Nyomorúságunk ismerte Isten nélkül, hit nélkül pedig kétségbeesést idézhet elő bennünk.

Nyilvánvaló, hogy bennünket az első veszély fenyeget: nincs bennünk elég alázat, ezért nehezen látjuk be, hogy bűnösök vagyunk; jobbnak, tökéletesebbnek tartjuk magunkat másoknál.

A vallástalan embereket pedig a második: lelki betegek lesznek, pszichológushoz mennek, mert az Irgalmas Istenbe vetett hit nélkül sehogy sem tudnak megszabadulni lelkiismeretük terhétől.

6) Arról sem szabad megfeledkeznünk, hogy a pap személye az irgalmas Jézust teszi jelenvalóvá a gyóntatószékben, akin keresztül megtapasztalhatjuk az Atya végtelen jóságát. **Szent Ambrus** szerint a gyóntató: **„vicarius amoris Christi est”(Krisztus szeretetének helynöke).**

Úgy vár bennünket a gyóntatószékben, mint az emberek testvére, mint irgalmas, hűséges és együtt érző főpap. Az szoktuk mondani, hogy a pap, mint Krisztus képviselője gyóntatáskor hármasszerepben jelenik meg: mint bíró, orvos és atya. A pap mint bíró is jelen van a gyóntató székben, hiszen megítél bennünket. Úgy fogad bennünket, mint a lelkünket gyógyító orvos, hiszen a bűn

lelki sebnek, illetve betegségnek is tekinthető, és Jézus az Egyházon keresztül gyógyít, mint ahogyan tette nyilvános működése idején. A gyóntatószék az orvoslás helye, a gyóntató pap Krisztust a lelkek gyógyítóját teszi jelenvalóvá.

És a legfontosabb, hogy amikor a gyóntató a megtérő bűnöst fogadja, atyaként van jelen a bűnbocsánat szentségében: Isten atyai, a bűnöst szeretetébe visszafogadó jóságát, és *Krisztust a jó Pásztort* képviseli. Azt a Krisztust képviseli, aki nem azért jött, hogy az igazakat hívja, hanem a bűnösöket. A **Katolikus Egyház legújabb Katekizmusa** szerint: „A pap, amikor a gyóntat, olyan mint a jó pásztor, aki megkeresi az elveszett juhok, olyan mint az irgalmas szamaritánus, aki bekötözi a sebeket, olyan mint az atya, aki visszafogadja a tékozló fiút. A „a pap jele és eszköze Isten irgalmas szeretetének, amellyel ő a bűnös ember felé fordul” (KEK 1465).

Ezért írja *Ferrer Szt. Vince* a gyóntatók lelkiületéről papjainak a következőket: „Szavaidból azonban tűnjék ki, hogy nem öntelt és indulatos lélekből, hanem inkább szerető szívből és atyai jóindulatból származnak, mint az atya is sajnálkozik megtévedt fián, aki gyengeségében elbukott, akit azonban kiemelni, kiszabadítani és anyai gyöngédséggel ápolni igyekszik”.

Befejezés

1) Szent Faustina nővér azt kívánta, hogy **az Irgalmasságnak legyen ünnepe**, mégpedig a húsvét utáni első vasárnapon.

Azután, azt is kérte, hogy az **irgalmas Jézus képet** ezen a vasárnapon áldják meg, mert ennek a képnek a mondanivalója szorosán kapcsolódik a vasárnap liturgiájához.

Az Egyház **ezen a napon János evangéliumából azt a részletet** olvastatja fel, amikor a feltámadt Krisztus megjelent az utolsó vacsora termében, s megalapította a bűnbánat szentségét (Jn 20,19-29).

Az Isteni Irgalmasság képe a feltámadt Jézust ábrázolja, aki szenvedése és kereszthalála által váltott meg minket. A két sugár, amely Jézusnak a képen nem

látható Szívéből tör elő, a vért és a vizet jelképezi, mely kifolyt az Üdvözítő átszúrt oldalából (vö. Jn 19,34). Az első századokban élt egyházatyák szerint, – például Szent Ágoston és Aranyszájú Szent János szerint– ez nemcsak a nagypéntek eseményeire emlékeztet minket, hanem **a szentségekre**, főként a keresztségre és az eucharisziára, melyekkel Jézus az Egyházat élte, amelyekben különösen is megtapasztalhatjuk Isten irgalmas jóságát.

2) A BŰNBÁNAT SZENTSÉGÉNEK SZERTARTÁSKÖNYVÉBEN pedig azt olvassuk, hogy „**A gyónásban a gyóntató és a gyónó együtt ünneplik új és meggyőző módon Isten irgalmas szeretetét**” (OP 10). A pap az irgalmas Istent, az irgalmas Jézust teszi jelenvalóvá a gyóntatószékben, a bűnbánó ember pedig megtapasztalja Isten irgalmas szeretetét. Ahogyan a tékozló fiú hazatérésekor is együtt ünnepelt az apa és a tékozló fiú, ugyanúgy a gyónás után jelen van a hitből fakadó öröm a pap és gyónó lelkében is.

Kedves testvérek, eszerint – és befejezésként ezt szeretném hangsúlyozni – **nemcsak a holnapi nap, hanem minden szentgyónás az irgalmasság ünnepe.** Megismétlem, amit az előbb idéztem: „A gyónásban a gyóntató és a gyónó együtt ünneplik új és meggyőző módon Isten irgalmas szeretetét.

És ez az **ünnep egyúttal hitvallás is**, mert amikor gyónunk nemcsak bűneinket valljuk meg, hanem azt is, hogy mi hiszünk Isten irgalmas szeretetében és bűnbocsátó jóságában.